

Panský Mlýn Vysoké Mýto

Vstupuji do tmavého polootevřeného dřevěného objektu. Katr jede na plné obrátky. Obsluhují ho dva pánové v teplých mikínách a se sluchátky na uších. Počkám až se dořežou latě. Katr jede na volnoběh a já se pana Prokeše, majitele Mlýna ptám, jestli jedou na vodu. Pán promazává katr a odpovídá „ Mohli bychom, ale udělali jsme si tu vodní elektrárnu. Za 2,50 Kč prodáváme a 4,70 Kč pak od ČEZu kupujeme“. Počkám až do katru zasunou další várku a pak už jdeme s majitelem do Mlýna. Procházíme čtyři patra zachovalé technologie, kterou děda ve třicátých letech pořídil. Pan majitel mi popisuje jednotlivé části zachovaných strojů. Přemýšlím o tom, jaké asi měl děda s mlýnem plány. Ty mu však přetrhl rok 1948, kdy rodinný mlýn zabavil komunista. Mlýn pak mlel do roku 1963. Díky schopnosti dědy byla technologie skartována pouze papírově. Po roce 1989 byl zdevastovaný mlýn rodině vrácen. Vzpomenu si i na svého dědu, který měl ve stejném městě sklenářství, které taky komunista zabavil. Nechal nás stejně jako Prokešovy v objektu bydlet a platit nájem. Na rozdíl od Prokešů, my jsme dostali zpět sklenářství funkční, i když do něj komunista neinvestoval. A navíc, kdyby moje máma nenašla papíry od strojů, které tam děda pořídil, museli bychom si je od komunisty koupit. Pan Prokeš měl stroje našťěstí skartované. Díky těmto paralelám začínám uvažovat o tom, jak stát pomohl malým rodinným živnostníkům, kterým se vrátil majetek s provozovnou a kteří chtěli navázat na ambice svých předků. Přemýšlím jestli „geniální“ Klausova kuponová privatizace s tímto vůbec počítala. Vzpomínám si, že i já jsem jako student vlastnil kuponovou knížku a o tržní ekonomice jsem neměl ani páru. Myslím, že nevědoucích, kteří nakonec kuponovou knížku prodali, a tak si krátkodobě užili utržených peněz (za 1000 Kč jste dostali kolem 30 000 Kč), byla převážná většina. Vědoucích podnikatelů anebo podvodníků byla opravdu menšina. Po třiceti letech potřebuje pan Prokeš čtyřicetimilionový úvěr, aby začal fungovat jako jeho děda. Ovšem nikdy už nebude v pozici svého dědy, protože mlýn má nyní konkurenci ve velkých korporacích vedených právě věducími podnikateli.

Co dnes s Panským Mlýnem. V předložené práci Radka Swaba a v diskusi s ním sdílím těžký proces sestavování stavebního programu. Nebojí se přiznat své omyly, kterými bylo nutné projít. Pak přichází dle mého ta pravá myšlenka. Obnovit provoz mlýna (pila je funkční), ale v menším měřítku a s alternativními produkty. Nový provoz je doplněn „živým“ muzeem, kde si návštěvník může zkusit mlít či upéct. Toto rozhodnutí považuji za úspěšné. Zamýšlím se nad paralelním provozem kavárny a baru ve stodole. Nebudou se tyto provozy navzájem oslabovat? Pochyboval jsem o umístění kavárny v posledním patře mlýna, ale nakonec jsem tuto myšlenku přijal. To, co podle mě projektu chybí, je zázemí pro majitele. Myslím, že po zbourání domů, ve kterých dnes bydlí, by si zasloužil alternativu k bydlení v areálu. V tomto kontextu cítím rezervu v programovém obsazení stodoly či zahrady, která je v projektu věnována veřejnosti.

Přístup k architektonickému řešení areálu je jasný. Očištění vlastní hmoty mlýna je v pořádku. Doporučoval bych však s archeologií domu pracovat na jeho fasádě podobně jako uvnitř. Vyleštění fasády a kompletní výměna oken (která má dle mého názoru opodstatnění a kontextuální hodnotu v posledním patře Mlýna) je na škodu paměti domu.

Jsem rád, že si Radek vybral tuto nelehkou úlohu oživení architektonické dominanty Panského mlýna, jehož figuru nosím v paměti od dětství a do kterého jsem se díky oponentuře této práce konečně dostal. Doporučil bych stavební program optimalizovat. Pak by stálo za to projekt s majitelem propočítat. Třeba se kromě kol turbíny, pásové pily roztočí i mlýnské kameny.

Navrhuji hodnocení B – velmi dobrý